

Nr 648

Av herr Nilsson i Svalöv m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 30, med förslag till förordning om rätt till förlustutjämning vid taxering för inkomst, m. m.

Den bundenhet till beskattningsåret som kännetecknar svensk skattelagstiftning innebär för sådana skattskyldiga som har ojämna inkomster, att skatt uttages till högre belopp än som motsvarar skatteförmågan räknad på något längre sikt. Det är därför att hälsa med tillfredsställelse att förslag nu framlagts om viss resultatutjämning. I proposition nr 30 föreslås sålunda, att skattskyldig vid inkomsttaxeringen skall äga kvitta vinst under ett år mot förlust under tidigare år. Förlusten skall avse något eller några av de närmast föregående sex åren.

Förslaget har förarbetats av 1957 års skatteutredning, vilken även förordat viss progressionsutjämning. Enligt vår mening borde i varje fall en sådan ytterligare resultatutjämning nu ha kunnat genomföras. Förslaget härutinnan var föga långtgående, och det hade funnits anledning att börja samla erfarenheter för genomförande i framtiden av en mer fullständig resultatutjämning. I dylikt sammanhang förtjänar även beaktas en utjämning genom skattefri avsättning å särskilt konto på sätt nu förekommer i fråga om inkomst av skogsbruk. De inkomstslag som närmast kommer i fråga är inkomst av jordbruk och inkomst från hyresfastigheter. För dessa senare skulle avsättningarna närmast innebära, att sådan del av hyresinkomsten vilken erfordrades för framtida reparationer redan vid avsättningen skulle bli fritagen från beskattning.

Vi förordar härnedan, att en progressionsutjämning i huvudsaklig överensstämmelse med vad som förordades av 1957 års skatteutredning redan nu genomföres samt att frågan om allmän öppen resultatutjämning göres till föremål för ny utredning. Vad angår förlustutjämnningen synes oss vissa smärre justeringar i Kungl. Maj:ts förslag böra ske.

Skatteutredningen hade föreslagit, att progressionsutjämning skulle få äga rum under förutsättning att den till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomsten med minst 12 000 kr. *överstege* motsvarande inkomst under nästföregående beskattningsår (jämförelseåret). Det erfordrades vidare, att den skattskyldige varit skyldig att utan anmaning avlämna självdeklaration till ledning för sin taxering för inkomst under jämförelseåret.

Vi delar skatteutredningens uppfattning att man måste ha ett fixt lägsta

belopp såsom skillnad mellan beskattningsåret och jämförelseåret för att kunna medge progressionsutjämning. Vi är också beredda att tills vidare acceptera ett sådant belopp av 12 000 kr. I och för sig finner vi 12 000 kr. vara ett för högt belopp men erkänner det berättigade i att man under en övergångstid begränsar sig till de mest framträdande inkomstjämnheterna för att efter det erfarenheter inhämtats ompröva beloppets storlek.

Däremot synes oss inga väsentliga skäl tala för att progressionsutjämning blott skall få förekomma då inkomsten *stiger*. Någon principiell skillnad mellan det fall att inkomsten stiger och att den sjunker föreligger inte. Ej heller kan den samlade skatteförmågan för två beskattningsår vara beroende av om deklarationsskyldighet föreläggat för jämförelseåret. Vi tillstyrker alltså utredningens förslag med den ändring att här berörda spärrar avlägsnas.

Departementschefen har liksom majoriteten inom 1957 års skatteutredning föreslagit, att den förlust mot vilken framtida vinst må kvittas skall till beloppet fastställas först vid tidpunkt då den skattskyldige kräver tillämpning av rätten till förlustutjämning. En reservant inom utredningen liksom en del remissmyndigheter har gentemot detta alternativ invänt, att det kan uppkomma betydande svårigheter såväl för den skattskyldige som för taxeringsmyndigheterna att i efterhand — det kan bli fråga om ända upp till sex års tidsutdräkt — visa de verkliga förhållandena. Reservanten har därför föreslagit, att förlusten skall fastställas redan i samband med taxeringen för det år då förlusten uppstått.

För vår del finner vi detta senare alternativ vara att föredraga. Den skattskyldiges uppgifter är då aktuella och kan lättare kompletteras och kontrolleras än sedan ett antal år förflutit. Det kan visserligen inträffa att genom ett sådant förfarande taxeringsarbete utföres som sedermera visar sig vara onödigt, nämligen om vinst icke uppstår inom föreskriven tid och den taxerade förlusten alltså inte kan aktualisera avdrag. Enligt vårt förmenande blir å andra sidan ett efterhandsfastställande av förlusten mer tidsödande i varje särskilt fall än om den utföres under första taxeringsåret, och det synes oss därför inte sannolikt att man genom att skjuta på tidpunkten för förlustens fastställande vinner något ur arbetssynpunkt. Oavsett hur därmed förhåller sig måste det anses så angeläget att taxeringsresultatet blir i möjligaste mån riktigt att frågan om en eventuell ökning av taxeringsarbetet här måste sättas i andra rummet.

Kammarrätten har i sitt remissyttrande över utredningens förslag förordat, att det vid taxeringen för det år då förlusten uppkommit skulle meddelas ett preliminärt beslut om förlustens storlek, vilket skulle lända till efterrättelse för så vitt icke av den skattskyldige framställes yrkande om ändring däri i samband med taxeringen för avdragsåret. Även detta system finner vi mer ändamålsenligt än det i propositionen förordade. Vi är emellertid tveksamma om det lämpliga i den härför ifrågasatta processuella

ordningen och föredrar sålunda alternativet med ett definitivt fastställande vid taxeringen för förluståret.

Vad gäller aktiebolag och ekonomiska föreningar innebär förslaget i princip att rätten till förlustavdrag göres oberoende av huruvida aktierna eller andelarna bytt ägare under tiden mellan det år då förlust uppstått och det år då förlustavdrag kan tillgodogöras. För att undvika risk för missbruk har emellertid vissa spärregler förordats beträffande företag av familjebolagskaraktär. Förslaget går ut på att förlustutjämnning endast skall få äga rum därest ägareförhållandena i bolaget i det väsentliga är desamma vid förlusttillfället och då förlusten skall utnyttjas. Det kravet uppställs därför att aktierna i bolaget vid den tid då avdraget yrkas skall — direkt eller indirekt — helt eller så gott som helt ägas av samma personer som ägde aktierna när förlusten uppkom. Jämställda härmed skall vara sådana som på grund av arv, testamente eller bodelning inträtt i sistnämnda personers ställe.

Såsom anförts av olika remissmyndigheter kan nämnda bestämmelser i vissa fall leda till obilliga resultat. Vi hänvisar särskilt till vad som anförts av Västernorrlands och Jämtlands läns handelskammare (sid. 107 i propositionen). Det av handelskammaren anförda exemplet avser det fall att två personer startat en verksamhet i aktiebolagsform, att sedermera den ene delägaren avlidit samt att efterlevande änka och barn nödgats överlåta sina aktier till den andre hälftendelägaren. I detta fall förlorar sistnämnde skattskyldige varje rätt till avdrag för förlust som uppkommit innan han övertog de efterlevandes aktier.

Vi finner det icke motiverat att i fall som här nämnts ha en så restriktiv bestämmelse. Om man kompletterar bestämmelserna i 8 och 9 §§ förordningen om rätt till förlustutjämnning med den regeln att hinder för förlustavdrag icke skall möta därest skiljaktighet i ägareförhållandena betingas av att aktier som övergått till någon på grund av arv, testamente eller bodelning överförts å tidigare ägare av aktier i företaget, får man en rättvisare ordning, utan att någon ytterligare möjlighet till missbruk torde uppkomma. Vi föreslår en sådan komplettering av bestämmelserna.

Vi åberopar det anförda och hemställer,

att riksdagen måtte

1) antaga det vid proposition nr 30 fogade förslaget till förordning om rätt till förlustutjämnning vid taxering för inkomst med den ändring att 2, 8 och 9 §§ samt övergångsbestämmelserna erhåller följande lydelse.

2 §.

Med förlust — — — samma år.

Till förlustavdrag — — — vederbörligt taxeringsår.

Rätten till — — — minst 1 000 kronor.

Förlusten skall till beloppet fastställas vid taxeringen för det beskattningsår, då förlusten uppkommit.

(Se vidare anvisningarna.)

8 §.

Om aktierna — — — andra tillfället. Hinder för förlustavdrag möter dock ej, där skiljaktighet i ägareförhållandena betingas av att aktierna eller andelarna genom arv, testamente eller bodelning övergått å annan fysisk person eller andra fysiska personer eller av att på nämnt sätt förvärvade aktier överlåtits å sådan fysisk person eller sådana fysiska personer som redan inneha aktier i företaget.

9 §.

Har bolag — — — båda tillfällen. Hinder för förlustavdragets utnyttjande möter dock ej, där skiljaktighet i ägareförhållandena betingats av att aktierna genom arv, testamente eller bodelning övergått å annan fysisk person eller andra fysiska personer eller av att på nämnt sätt förvärvade aktier överlåtits å sådan fysisk person eller sådana fysiska personer som redan inneha aktier i företaget.

Denna förordning — — — tidigare år.

Härvid skall förlust, som uppkommit under beskattningsår för vilket taxering ägt rum före år 1961, till beloppet fastställas i samband med den taxering, då avdrag härför första gången yrkas.

2) antaga det av 1957 års skatteutredning framlagda förslaget till förordning om rätt till utjämning av statlig inkomstskatt å merinkomst i vissa fall med den ändring att rubriken samt 2, 5 och 13 §§ ävensom anvisningarna till 5 § och övergångsbestämmelserna erhåller följande lydelse.

Förordning om rätt till utjämning i vissa fall av statlig inkomstskatt i samband med inkomststegring eller inkomstminskning

2 §.

Uppgår den till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomsten för i 1 § omnämnd skattskyldig till belopp, som med minst 12 000 kronor över eller understiger den skattskyldiges motsvarande inkomst under det nästföregående beskattningsåret (jämförelseåret), skall utjämningen av skatten verkställas sålunda att den skatt, som den skattskyldige har att jämlikt förordningen om statlig inkomstskatt erlägga, nedsättes till sådant belopp,

att den sammanlagda statliga inkomstskatten för det ifrågavarande beskattningsåret och för jämförelseåret blir lika stor som summan av den skatt, som han haft att erlägga för nämnda båda år, därest den sammanlagda beskattningsbara inkomsten för dessa år med lika delar belöpt på vardera av åren.

Vid tillämpningen — — — för beskattningsåret.

(Se vidare anvisningarna.)

5 §.

I fråga om äkta makar, vilka för beskattningsåret icke taxerats såsom av varandra oberoende skattskyldiga, gäller att frågan, huruvida i 2 § angiven lägsta merinkomst eller inkomstminskning föreligger, skall bedömas på grundval av sammanlagda beloppet av makarnas beskattningsbara inkomster enligt taxeringarna för nämnda år och för jämförelseåret. Jämväl vid tillämpning av 3 § gäller, att hänsyn skall tagas till sammanlagda beloppen av statlig inkomstskatt, som belöper på makarna vid skatteberäkning enligt i 2 § angiven grund. Den efter utjämningen reducerade skatten fördelas å makarna efter förhållandet mellan deras beskattningsbara inkomster enligt taxeringen för beskattningsåret.

Hava makarna — — — för sig.

(Se vidare anvisningarna.)

13 §.

Föreliggande förutsättningar för skatteutjämning enligt denna förordning först efter meddelandet av sådant beslut av prövningsnämnd eller utslag av kammarrätten eller Kungl. Maj:t, som i 12 § sägs, eller har den beräknade merinkomsten eller inkomstminskningen ökat till följd av sådant beslut eller utslag äger den skattskyldige inkomma med ansökning enligt 9 § inom ett år från det ifrågavarande beslut eller utslag meddelades.

Äger skattskyldig — — — enligt 9 §.

Anvisningar

till 5 §.

1. Av 5 — — — av skatteutjämningen.

Vad i — — — under jämförelseåret.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1961; förordningen skall dock icke äga tillämpning i avseende å skatteberäkning i anledning av 1960 eller tidigare års taxering eller på föranledande av eftertaxering för år 1960 eller tidigare år.

3) i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om skyndsamt utredning rörande allmän öppen resultatutjämnning, innebärande bl. a. rätt till skattefri avsättning å särskilda kon-ton — motsvarande nuvarande skogskonto — vid beräkning av intäkt av jordbruk och av annan fastighet (hyresfastighet).

Stockholm den 16 februari 1960

<i>Eric Nilsson</i> i Svalöv	<i>Einar Hægglom</i>	<i>Lennart Stiernstedt</i>
<i>C. G. Regnéll</i>	<i>Hans Nordgren</i>	<i>Gösta Darlin</i>
<i>Tage Magnusson</i> i Borås	<i>Carl Eric Hedin</i>	<i>Henrik Munktell</i>
<i>Leif Cassel</i>	<i>Rolf Eliasson</i> i Moholm	<i>Jöns Nilsson</i> i Bästekille